

G12:
PERUSSUOMALAISET, KESKUSTA JA
KRISTILLISDEMOKRAATIT

VAIHTOEHTO VANTAALLE
STRATEGIA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2026-29

Taustaa

Kaupungin väestön kasvu 2015–2025 on ylittänyt kaikki kasvuennusteet sekä kaupungin taloudellisen kantokyvyn. Elinvoimaa ei ole kehitetty onnistuneesti. Alueellinen eriytyminen lisääntynyt ja turvallisuus olennaisesti heikentynyt. Siksi toteutunutta kasvua viimeisen 10 vuoden aikana voi perustellusti osin luonnehtia ongelmalliseksi.

Tulevien vuosien strategiaa rakennettaessa on avoimesti myönnettävä liian nopean kasvun aiheuttamat haasteet sekä vältettävä niitä jatkossa. Tämä oleellinen seikka ei tahdo nyt välittyä kaupungin strategiaesityksestä eikä taloudellisia toimenpiteitä kuvaavasta taloussuunnitelmasta.

G12 pitää strategiaa liian kaunopuheisena ja nykyistä toimintaa liian kuvailevana. Siitä puuttuvat innostavat ja kohti parempaa vievät strategiset tavoitteet rakenteellisille muutoksille.

Taustaa

Kaupungin taloussuunnitelma 2026–29 on ylioptimistinen. Se perustuu verotulojen 131 Meuron ja valtionosuuksien 121 Meuron kasvuun vuoden 2025 tasoon verrattuna. Tulokasvu on arvioitu neljännesmiljardin euron suuruiseksi vain neljässä vuodessa. On selvää, että näin optimistisella tulojen kasvulla tehdään tilaa ratikkainvestoinnille. Sopeutustarve voi olla lähempänä 150 miljoonaa euroa kuin nyt kuvattu $30+60=90$ miljoonaa euroa.

Pelkona on, että valtuustokauden puolivälitarkastelu tuo esiin mahdollisesti uuden mittavan saneeraustarpeen, ellei asioiden syihin puututa ajoissa.

Talousarvio 2026 on liian varovainen. Kulut kasvavat ja talousongelmia siirretään sen sijaan, että niihin päättäväisesti tartutaan.

Kaupungin keskeisten tytäryhtiöiden strategiat tai taloudet eivät näy kaupungin strategiassa tai taloussuunnitelmassa. G12 on huolissaan omistajaohjauksen tasosta.

G12 ehdottaa seuraavia strategisia tavoitteita 2026–29 jaksolle:

Strategiakaudella ei käynnistetä ratikan allianssisopimuksia. Asiaan voidaan palata, kun talous on ensin sopeutettu ja tasapainotettu. G12 haluaa turvata Vantaa elinvoiman ja investointikyvyn. Vantaa ei saa ripustautua yhden kortin varaan.

Velkakatto: kaupungin velka on kasvamassa nykyisestä vajaasta 1,1 miljardista eurosta yli 1,9 miljardin vuonna 2029. Kaupungin velkamäärä ei saa ylittää 1,5 miljardia euroa.

Palveluluiden turvaaminen: Vantaan talous on tasapainotettava 2029 mennessä, mikä edellyttää joko selvästi nyt nähtyä suurempaa sopeutusohjelmaa tai ratikkainvestoinnin lykkäämistä. G12 haluaa lykätä ratikan rakentamista ja turvata kuntalaisille tärkeät palvelut.

Työllisyyden merkittävä parantaminen: Nyt 15 %:ssa olevan työttömyyden painaminen alle 10 %:iin sekä pitkäaikais- ja muunkielisen työttömyyden puolittaminen.

G12 ehdottaa seuraavia strategisia tavoitteita 2026–29 jaksolle:

Turvallisuuden parantaminen sekä tunne- että häiriötasolla. Tavoitteeksi otettava, että vuonna 2029 Vantaa ei ole enää kolmen turvattomimmaksi arvioidun kaupungin joukossa ja koettu turvallisuuden tunne on oleellisesti parantunut.

Koulujen oppimistulosten selvä paraneminen. Tavoitteena tulee olla oleellinen parantaminen. Sitä on seurattava jollain kansallisella kaupunkeja vertailevalla mittarilla. Erityisesti lukutaitoon on kiinnitettävä huomiota ja sitä on seurattava validilla mittarilla.

Vantaan toteutuneen liian nopean kasvun hillitsemiseksi asuntopolitiikkaa on kehitettävä siten, että viihtyisien pientaloasuntojen ja –asuinalueiden osuus kasvaa. Monipuolinen ja hinnaltaan järkevä asuntorakenne on toimiva keino alueiden eriytymisen estämiseksi.

Vantaan keskeisten tytäryhtiöiden, kuten Vantaan Energian, VAV:n, VTK:n ja Vantin linjaukset tulee käsitellä kaupungin strategian ja taloussuunnitelman yhteydessä.

G12 vaihtoehto investointiohjelmaksi – mahdollista kun ratikkaa ei tehdä

Vähennetään ratikan investointimeno, joka esityksessä Vantaan suorana osuutena on 541 M€ + varikko ja vaunut lainatakauksen kautta. Ratikka rakennetaan myöhemmin sitten, kun on rahaa.

Säästyneestä investointirahasta käytetään 30 miljoonaa euroa vantaalaisten hyvinvointiin kuten liikuntaan ja kulttuuriin. Panostetaan matalan kynnyksen koko kansan liikuntaan: Investoidaan tekojääratoihin, ulkokuntosaleihin, frisbeegolfkenttään sekä kuntoportaisiin.

Säilytetään tulevien vuosien strateginen liikkumatila, eikä sidota varoja 10 vuodeksi yhteen epävarmaan megahankkeeseen.

Sujuva arki edellyttää turvallisuuden, koulutuksen ja asukkaiden hyvinvoinnin lähipalveluiden vahvistamista. Toteutetaan ihmisten arkea parantavia investointeja.

G12 vaihtoehto käyttötalouteen

Vähennetään ratikan vuosittaisia korkokuluja 10 M€ (keskimäärin sitoutunut pääoma 3,5 %:n korolla). Vastaavasti lisätään säästetyt 10 M€ korkomenot turvallisuutta ja työtä edistäviin seuraaviin asioihin:

Lisätään resursseja keskustojen ja asemanseutujen turvallisuuteen 3 M€ vuosittain. Vahvistetaan vartiointia. Lisätään valvontakameroita. Lisätään katunuorisotyöntekijöiden määrä. Lisätään ehkäisevään huumetyöhön erikoistuneita työntekijöitä yhdessä VAKE:n kanssa.

Työtä tuhannelle. Työllisyyteen 25 %:n sivukuluja (työeläkemaksut) korvaavana nettona 3,5 M€ Vantaa-lisä työttömien ja pitkäaikaistyöttömien palkkaukseen. Panostus yrityksiin. Työvoimakoulutukseen lisää rahaa.

1000 kesätyöpaikkaa nuorille.

G12 vaihtoehto käyttötalouteen

Säilytetään yksityinen ryhmäperhepäivähoito ja yksityisen hoidon kuntalisä nykyisellään. Palautetaan lasten kotihoidon Vantaa-lisä.

Säilytetään seniorien sporttikortti maksuttomana liikuntaan kannustavana tekijänä (0,6 M€). Parannetaan lasten ja nuorten harrastemahdollisuuksia (0,4 M€).

Luovutaan hulevesimaksusta.

Kirjastojen aukioloaikaa ei rajoiteta nykyisestä.

Kehitetään oppilaiden lukemisen ja osaamisen tason mittarointia objektiivisella mittarilla.

Peruskoulun 2. luokan jälkeen testataan suomen kielen osaamisen taso. Riittävä suomen kielen taito on edellytys kolmannelle luokalle siirtymiselle.

Verot ja maksut

Veroja tai veron luonteisia maksuja ei nosteta, kuten valtuustosopimuksessa on sovittu.

Vantaan kaupunki ei ota käyttöön omaa erillistä hulevesimaksua.

G12 velkakatto

Maksimi lainamäärä rajataan 1,5 miljardiin euroon.

Ratikkainvestoinnin lykkäämisen myötä lainamäärä rajoittuu. Velkakaton mukainen 1,5 miljardiin euron raja säilyttää kuitenkin mahdollisuuden muihin strategisiin investointeihin ja painopisteisiin.

Velkakatto on tärkeä, jotta kaupungin strateginen kysy tehdä investointeja säilyy. Ratikkainvestoinnin myötä sitä ei enää olisi.

Otetaan tarkasteluun kaupungin tytäryhtiöt. Nyt omistajaohjaus ei näy kaupungin strategiassa eikä taloussuunnitelmassa.

Velkakatto on tarkasteltava sekä emokaupunki- että konsernitasona.

Miksi G12 vaatii ratikan rakentamisen lykkäämistä

Ratikka sopii mahdollisimman huonosti kaupungin alijäämäiseen ja velkaantuvaan talouteen. Lykkääminen on ainoa tapa turvata myös muut investoinnit, kuten koulut, päiväkodit, liikuntapaikat.

Ratikka ei ole kannattava. Ratikan kokonaiskustannukset eivät kerro kannattavuudesta vaan kannattamattomuudesta. Lisäksi ne perustuvat vääriin oletuksiin mm. työpaikkojen syntymisestä.

Ratikka ei luo pysyviä yksityisiä työpaikkoja. Yksityinen työpaikka syntyy, kun yritys hakee kasvua ja työpaikan luoma lisätuotto ylittää sen kustannukset.

Tehty päätös hankkia vaunut Puolasta heikentää entisestään oletettuja työllisyys- ja talousvaikutuksia.